

EUROOPA KOHTU OTSUS

18. jaanuar 1979*

Märksõnad

1. Eelotsuse küsimused – Kohtu pädevus – Piirid
(EMÜ asutamislepingu artikkel 177)
2. Teenused – Osutamise vabadus – Piirangud – Kaotamine – Vahetu mõju
(EMÜ asutamislepingu artiklid 59, 60 ja 63)
3. Teenused – Osutamise vabadus – Artistide tasulised tööhõivetalitused – Tegevus – Kohustus hankida litsents või kasutada litsentsiomaniku vahendamist – Asutamislepinguga vastuolus olev piirang – Kriteeriumid
(EMÜ asutamislepingu artiklid 59 ja 60)

Ühendatud kohtuasjades 110/78 ja 111/78,

mille mõlema esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Tribunal de Première Instance de Tournai (esimese astme kohus) esitatud taotlus, millega soovitakse saada selles kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

kohtuasjas 110/78:

1. **RIIKLIK MINISTEERIUM,**
2. **CHAMBRE SYNDICALE DES AGENTS ARTISTIQUES ET IMPRESARII DE BELGIQUE,** ASBL, registreeritud Charleroi's,
ja
1. **WILLY VAN WESEMAEL,** Brüssel,
2. **JEAN POUPAERT,** Lille (Prantsusmaa),

kohtuasjas 111/78:

1. **RIIKLIK MINISTEERIUM,**
2. **CHAMBRE SYNDICALE DES AGENTS ARTISTIQUES ET IMPRESARII DE BELGIQUE,** ASBL, registreeritud Charleroi's,
3. **ALBERT GÉRARD,** Liège,
ja
1. **ROMANO FOLLACHIO,** Peruwelz (Belgia),
2. **ROBERT LEDUC,** Valenciennes (Prantsusmaa),

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

eelotsust EMÜ asutamislepingu ettevõtete asutamist ja teenuseid käsitlevate sätete ning nõukogu 12. jaanuari 1967. aasta direktiivi nr 67/43/EMÜ (EÜT, 1967, nr 10/140) tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president H. Kutscher, kodade esimehed J. Mertens de Wilmars ja Mackenzie Stuart, kohtunikud A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keefe, G. Bosco ja A. Touffait,

kohtujurist: J.-P. Warner,
kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

1. Tribunal de premiere instance de Tournai esitas oma 21. märtsi 1978. aasta kahe määrusega, mis saabusid Euroopa Kohtusse 8. mail 1978, EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel mitu eelotsuse küsimust nõukogu 12. jaanuari 1967. aasta direktiivi nr 67/43/EMÜ (EÜT, 10/140) ning EMÜ asutamislepingu teenuse osutamise vabadust käsitlevate teatavate sätete tõlgendamise kohta.

2. Need küsimused kerkisid seoses kahe hagiga, mis esitati kahe Belgias elava isiku ja kahe Prantsusmaal tegutseva artisti agendi vastu, esimest nelja isikut süüdistatakse selles, et nad on rikkunud 28. novembri 1975. aasta Belgia kuningliku dekreediga artiklite 6 ja 20 sätteid, mis käsitlevad artistide tasuliste tööhõivetalituste tegevust.

3. Nende sätete kohaselt on „artistide tasuliste tööhõivetalituste tegevuse aluseks vastavas valdkonnas pädeva ministri väljastatud litsents“ ning „kui vastava riigi ja Belgia vahel puudub vastastikune kokkulepe, võivad välismaa artiste vahendavad tööhõivetalitused vahendada artiste Belgiasse üksnes sellise tasulise tööhõivetalituse vahendusel, kellel on litsents“.

4. Mõlema kohtuasja puhul on esimesele süüdistatavale esitatud süüdistus selles, et ta kasutas etenduse artistide palkamiseks tasulist tööhõivetalitust, mis asus Prantsusmaal ja mille omanikul ei olnud Belgia poolt väljastatud litsentsi, ning teisele süüdistatavale süüdistus selles, et ta on osutanud Belgias tööhõivetalituse teenuseid, kasutamata selleks kontori vahendust, kellel on Belgia poolt väljastatud litsents.

5. Süüdistatavad väitsid, et ülalmainitud siseriiklikud õigussätted on asutamislepinguga vastuolus, kuivõrd nad takistavad selle artiklites 52, 55, 59 ja 60 sätestatud teenuste osutamise vabaduse ellu viimist.

6. Kohtuasjad ühendati suulise menetluse huvides ning nende kohta tehakse ühine otsus.

7. Kuivõrd kõnealuse tegevuse analüüsist ilmneb, et tegemist on teenuse osutamisega, siis peaks siseriikliku kohtu poolt esitatud küsimuste uurimine peaasjalikult hõlmama asutamislepingu „teenustega“ seotud sätete vaatlust.

8. Esimeses küsimuses on küsitud, kas etenduseartistide tasuliste tööhõivetalituste tegevus liigitatakse rahvusvahelise ISIC-klassifikatsiooni grupi 839 alla mõistena „tööhõivetalitused“.

9. Juhul kui vastus sellele küsimusele on jaatav, on seejärel küsitud, kas selliste tööhõivetalituste tegevus on tegelikult ja õiguspäraselt liberaliseeritud nõukogu 12. jaanuari 1967. aasta direktiiviga nr 67/43/EMÜ.

10. Juhul kui vastus eelmisele küsimusele on jaatav, küsitakse siseriikliku kohtu poolt esitatud kolmandas küsimuses, kas asutamislepingu artikliga 62 lubatakse liikmesriigil üle võtta varasemalt tema seadusandluses olnud piiravaid sätteid, ilma neid karmistamata.

11. Lõpuks, juhul, kui peaks selguma, et tööhõivetalitusi ei liigitata gruppi 839, küsib siseriiklik kohus oma neljandas küsimuses, kas Euroopa Kohus kinnitab tõlgendust, mille kohaselt liigitatakse nad gruppi 842 kui „seni liberaliseerimata teenused“.

12. 12. jaanuari 1967. aasta direktiivi aluseks on asutamislepingu artiklid 54 ja 63 ning nõukogu poolt 18. detsembril koostatud dokument „Teenuste osutamise vabaduse piirangute kaotamise üldkava“ (EÜT, 1962, nr 2/32) ning see direktiiv käsitleb asutamise ja teenuste osutamise vabaduse rakendamist mittetasuliste tegevuste näol Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni statistikateenistuse koostatud majandustegevuse kõikide liikide rahvusvahelise tüüpklassifikatsiooni (ISIC) teatavate gruppide poolt.

13. Selle üldkava lisades I kuni IV on loetletud tegevusalad, milles üleminekuaja jooksul peaks jaotises V sätestatud ajakava kohaselt toimuma järk-järguline liberaliseerimine ning selles on näidatud iga tegevuse või tegevuse rühma puhul ära täpne rahvusvaheline klassifikatsiooninumber, seega on selle klassifikatsiooni näol tegemist ühenduse kõnealuste õigusaktide lahutamatu osaga.

14. Esimese küsimuse eesmärk on määrata kindlaks, kuidas tuleks liigitada vaidlusalused tegevusalad ISIC-klassifikatsiooni grupi 839 alusel.

15. Selle klassifikatsiooni kohaselt on 8. haru (teenused) klassi 82 grupi 839 näol tegemist „jääkgrupiga“, mis hõlmab „ettevõtetele osutatavaid mujal liigitamata teenuseid“.

16. 1964. aasta üksikasjalikus versioonis on selgelt täpsustatud, et kuigi see grupp hõlmab „tööhõivetalitusi“, ei hõlma ta samas „personali töölevõtmist teatrite ja raadio“ jaoks.

17. Nimetatud versiooni kohaselt paigutatakse „näitlejate ja statistide töölevõtmine“ filmikunsti ja abiteenistuste gruppi 841 ning sellised teenused „nagu teatripersonali tööhõivetalitused“ teatri ja sellega seotud valdkondade gruppi 842.

18. Seega ei liigitata etenduse artistide tasulisi tööhõivetalitusi ISIC rahvusvahelise klassifikatsiooni gruppi 839 märksõna „tööhõivetalitused“ all.

19. Teisest ja kolmandast küsimusest ilmneb, et siseriiklik kohus esitas küsimuse vaidlusaluste tegevuste klassifitseerimise kohta ainult selleks, et määrata kindlaks, kas need tegevusalad on asutamislepingu teenuste osutamise vabadust käsitleva artikli 59 sätete tähenduses liberaliseeritud.

20. Lõpuks tuleb seoses neljandas küsimuses esineva mõiste „siiani liberaliseerimata“ kasutamisega eeldada, et seda küsimust esitades lähtus siseriiklik kohus eeldusest, et nende tegevusalade liberaliseerimist saab isegi pärast üleminekuaja lõppemist käsitada lõpuleviiduna vaid sellises ulatuses, nagu seda nähakse ette ühenduse õigusaktiga, näiteks nõukogu ülalnimetatud direktiiv 67/43/EMÜ.

21. Euroopa Kohus võib asutamislepingu artikliga 177 ühenduse õigusaktide kõikides liikmesriikides ühetaolise kohaldamise huvides sätestatud siseriiklike kohtuasutuste ja Euroopa Kohtu vahelise õigusalse koostöö raames, võttes arvesse siseriikliku kohtu esitatud materjale ning eeskätt üldist küsimust „vaidlusaluse kuningliku dekreedid vastavuse kohta Rooma lepinguga“, tuletada siseriikliku kohtu esitatud küsimuste sõnastusest ühenduse õiguse need elemendid, mis on vajalikud selleks, et see kohus saaks menetletavas kohtuasjas teha ühenduse õigusaktidele vastava otsuse.

22. Seetõttu tuleb antud juhul vaadelda, kas ja millises ulatuses on kõnealused tegevusvaldkonnad asutamislepingu artiklite 59 kuni 66 tähenduses liberaliseeritud isegi ilma nõukogu poolt vastuvõetud õigusakti, näiteks kõnealust direktiivi, arvestamata.

23. Sellele küsimusele tuleb vastata kogu teenuseid puudutava peatüki kohta, võttes lisaks sellele arvesse asutamisoigust käsitlevaid sätteid, millele osutatakse artiklis 66.

24. Asutamislepingu artikli 59 esimese lõigu kohaselt „...kaotatakse üleminekuperioodi jooksul ühenduse piires järk-järgult teenuste osutamise vabaduse piirangud liikmesriikide kodanike suhtes...“.

25. Määrates kindlaks teenuse osutamise vabaduse piirangute kaotamise üleminekuperioodi lõpu, nähakse selle sättega ette – juhul, kui seda tõlgendatakse koostoimes artikli 8 lõikega 7 – täpse lõpptulemusega kohustus ning edasiste meetmete kava ülesandeks on selle kohustuse täitmise lihtsustamine, mitte selle võimaldamine.

26. Seega tuleneb sellest asjaolust, et asutamislepingu artikli 59 siduvad sätted, mida tuleb artiklis 63 osutatud direktiivide abil üleminekuperioodi jooksul järk-järgult ellu viia, on muutunud vahetult kohaldatavateks ning nende rakendamine ei ole tingimuslikult seotud kõnealuse perioodi lõppemisega.

27. Need siduvad sätted, millega nähakse ette teenuste osutamise vabadus, hõlmavad teenuse osutaja suhtes igasuguse diskrimineerimise kaotamist seoses tema rahvusega või asjaoluga, et ta on registreeritud mõnes teises liikmesriigis, kui see, kus ta teenust osutab.

28. Võttes arvesse teatavate teenuste, näiteks etenduseartistide tööhõivetalituste teenuste eripära, ei saa pidada asutamislepinguga vastuolevaks teenuseosutajatele esitatavaid erinõudeid, mis on põhjendatud selles valdkonnas kohaldatavate erialaste eeskirjadega või mille põhjuseks on sellised üldised huvid või vajadus kaitsta artisti isikut, mis kehtivad kõikide vastava liikmesriigi territooriumil elavate isikute suhtes, sedavõrd, kuivõrd teenuseosutajale ei esitata samalaadseid erinõudeid selles liikmesriigis, kus ta on registreeritud.

29. Kui kõnealuse tööhõivetalituse teenuse osutamine liikmesriigis, kus teenust osutatakse, toimub väljastatud litsentsi alusel ja pädevate ametiasutuste järelevalve all, saab vastav liikmesriik, rikkumata seejuures asutamislepingu artikli 59 sätteid, kohustada teises liikmesriigis registreeritud teenusepakkujaid nendele tingimustele alluma või nõudma litsentsiomaniku vahenduse kasutamist ainult juhul, kui see nõue on objektiivselt vajalik selleks, et tagada erialaste nõudmistele täitmist ning nimetatud kaitse.

30. Selline nõue ei ole sõltumata teenuse osutamise riigist objektiivselt vajalik, kui teenust osutab liikmesriigi avalikku haldussüsteemi kuuluv tööhõivetalitus või kui teises liikmesriigis registreeritud teenusepakkujale on väljastatud litsents samalaadsetel tingimustel kui need, mis on kehtestatud selles riigis, kus teenust osutatakse, ning kui järelevalve kõikide tööhõivetalituste teenuste üle on esimeses riigis korraldatud nõuetekohaselt.

31. Belgia valitsuse väitel laienevad kõnealusele tööhõivetalituse tegevusele Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni 1. juulil 1949. aastal ülevaadatud konventsioon nr 96 tasuliste tööhõivetalituste kohta, milles on sätestatud, et pädevad ametiasutused peavad määrama kindlaks nende talitustega seotud järelevalvemeetmed.

32. Belgia valitsuse väidete kohaselt on „seda Belgia 3. märtsi 1958. aasta seadusega heakskiidetud konventsiooni 28. novembri 1975. aasta kuninglikus dekreedis täpselt

järgitud, seejuures on üldpõhimõttena sätestatud, et tasuliste tööhõivetalituste kasutamine on keelatud (artikkel 2) ning ainukese erandina on lubatud etenduseartistide tööhõivetalitused, tingimusel, et nende tegevus vastab rangelt kehtestatud õigusnormidele“.

33. Kõnealuses rahvusvahelises konventsioonis sätestatud üldpõhimõttena keelatakse kasumit taotlevate tasuliste tööhõivetalituste tegevus ning selle artikli 3 lõikes 1 nähakse ette, et need talitused „kaotatakse ajavahemiku jooksul, mille kestuse määrab pädev ametiasutus“.

34. Samas nähakse konventsiooni artikli 5 lõikega 1 ette, et „pädev ametiasutus võib erandkorras lubada kõrvalekaldeid artiklis 3 sätestatud põhimõtetest riikliku seadusandlusega täpselt piiritletud isikute kategooriate puhul, kelle tööhõive küsimusi ei ole riikliku tööhõiveameti raames võimalik rahuldavalt lahendada...“.

35. Seega ei ole tasuliste tööhõivetalituste säilitamise näol tegemist konventsioonist nr 96 tuleneva kohustusega ning Belgia valitus ei saa sellisele väitele tuginedes õigustada asutamislepingu teenuste osutamise vabadust käsitlevate sätete mittetäitmist.

36. Konventsioonist nr 96 tulenevaid kohustusi ei saa seega vastandada kõnealuses valdkonnas kehtestatud ühenduse õigusaktide kohaldamisele.

37. Lisaks sellele ei takista ükski konventsiooni säte liikmesriigil, kes kasutab artiklis 5 sätestatud erandit, kohaldada seda tingimust teises liikmesriigis registreeritud teenusepakkuja puhul, vastavalt tingimustele, mis on kooskõlas asutamislepingu artikli 59 ülalnimetatud sätetega.

38. Pealegi tuleneb isegi 28. novembri 1975. aasta Belgia kuningliku dekreediga artiklist 20, et kui Belgia ja vastava riigi vahel on vastastikune kokkulepe, võivad välismaised artistide tööhõivetalitused osutada teenust Belgias, kasutamata selliste tööhõivetalituse vahendamist, kellel on Belgia poolt väljastatud litsents.

39. Kõikide nende põhjuste tõttu tuleb vastata, et sõltumata sellest, millises liikmesriigis teenust osutatakse, kui etenduseartistide tasuliste tööhõivetalituste tegevuse aluseks selles riigis, kus nad teenust osutavad, on väljastatud litsentsid, ei saa see riik kohustada teises liikmesriigis registreeritud teenusepakkujaid seda nõuet täitma ega kasutama litsentsi omava tööhõivetalituse vahendamist, kui selle teenusepakkuja näol on tegemist liikmesriigi avalikku haldussüsteemi kuuluva tööhõivetalitusega või kui teenusepakkujale on selles riigis, kus ta on registreeritud, väljastatud litsents samalaadsetel tingimustel, kui on nõutav riigis, kus ta teenust osutab ja tema tegevus on esimeses riigis allutatud samalaadsele järelevalvele.

Kohtukulud

40. Kohtule oma märkused esitanud Belgia valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata.

41. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates küsimusele, mille Tribunal de première instance de Tournai esitas talle oma 21. märtsi 1978. aasta määrusega, otsustab:

1. Etenduseartistide tasulisi tööhõivetalitusi ei liigitata rahvusvahelise klassifikatsiooni ISIC grupp 839 mõiste „tööhõivetalitused“ alla.

2. Asutamislepingu artikli 59 siduvad sätted, mida tuleb artiklis 63 osutatud direktiivide abil üleminekuperioodi jooksul järk-järgult ellu viia, on muutunud vahetult kohaldatavateks ega ole tingimuslikult seotud selle perioodi lõppemisega.

3. Sõltumata sellest, millises liikmesriigis teenust osutatakse, kui etenduseartistide tasuliste tööhõivetalituste tegevuse aluseks selles riigis, kus nad teenust osutavad, on väljastatud litsentsid, ei saa see riik kohustada teises liikmesriigis registreeritud teenusepakkujaid seda nõuet täitma ega kasutama litsentsi omava tööhõivetalituse vahendamist, kui selle teenusepakkuja näol on tegemist liikmesriigi avalikku haldussüsteemi kuuluva tööhõivetalitusega või kui teenusepakkujale on selles riigis, kus ta on registreeritud, väljastatud litsents samalaadsetel tingimustel, kui on nõutav riigis, kus ta teenust osutab, ja tema tegevus on esimeses riigis allutatud samalaadsele järelevalvele.

Kutscher Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Pescatore

Sørensen

O’Keeffe

Bosco

Touffait

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 18. jaanuaril 1979 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

H. Kutscher